

Лисичка-Сестричка

Жив дід та баба, та була й них онучка, та жили вони край села. Та й унадилась до них лисичка-сестричка брать кури. Брала вона кури, брала качки, забрала й гуси. Не має вже чого брать.

— Давайце, — каже, — онучку.

Баба плаче, жалко онучки. Приходить дід:

— Чого ти, бабо плачеш?

— Та як же мені не плакати: приходила лисичка-сестричка: "Давайце, — каже, — онучку."

— Не плач, бабо, є у нас Сірко та Білко, то ми їй їх оддамо.

Приходить лисичка-сестричка, а дід і каже:

— Не оддамо ми тобі онучку! Єсть у нас Сірко та Білко, то ми тобі їх оддамо.

— Давайце!

Дід укинув Сірка та Білка у мішок та й каже:

— Я тобі ніднесу то вітряка!

— Та й піднеси.

Коли дід доніс до вітряка він каже:

— Бери, лисичко-сестричко!

А лисичка каже:

— Пускай, дідусю, я їх і так зловлю!

Як вискочили вони з мішка, як потурились за лисичкою-сестричкою. Біжить лисичка-сестричка, не вспіва ногами перебирать. Ускочила в нору та й питає:

— Ніженьки-голубоньки, що ви думали як тікали?

— А ми тікали та думали, щоб Сірко та Білко лиску не нагнав.

— Ну, то я вам золоті черевики куплю! А ви, ушки, що думали як тікали?

— А ми так і слухали, щоб Сірко та Білко лиску не нагнав.

— Ну, я так вам золоті сережки куплю!

— А ти, хвостисче-помелишче, що думав?

— А я так і плутався між ногами, щоб Сірко та Білко лиску догнав.

Розсердилась лисичка-сестричка та тиць хвоста з нори. А Сірко та Білко витягли лисичку, та принесли додому. Дід обідрав бабі на комір, а з хвоста помело зробив.

Коза-дереза

ули собі дід та баба. Поїхав дід на ярмарок та й купив собі козу. Привіз її додому, а рано на другий день посилає дід старшого сина ту козу пасти. Пас, пас хлопець її аж до вечора та й став гнати додому. Тільки до воріт став доганяти, а дід став на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізенько моя мила, кізенько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я й не пила, я й не їла: тільки бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, тільки бігла через гребельку та вхопила водиці крапельку,— тільки пила, тільки й їла!

От дід розсердився на сина, що він погано худоби доглядає, та й прогнав його.

На другий день посилає другого сина — меншого. Пас, пас хлопець козу аж до вечора та й став гонити додому. Тільки став до воріт доганяти, а дід став на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізенько моя мила, кізенько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я не пила, я й не їла: тільки бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, бігла через гребельку та вхопила водиці крапельку,— тільки пила, тільки й їла!

От дід і того сина прогнав.

На третій день посилає вже жінку. От вона погнала козу, пасла весь день; ввечері стала доганяти до двору, а дід уже стоїть на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізенько моя мила, кізенько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні дідусю, я й не пила, я й не їла: бігла через місточок, ухопила кленовий листочок, бігла через гребельку, вхопила водиці крапельку,— тільки пила, тільки й їла!

От дід прогнав і бабу.

На четвертий день погнав він уже сам козу, пас увесь день, а ввечері погнав додому і тільки надігнав на дорогу, а сам навпростець пішов; став на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізенько моя мила, кізенько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я не пила, я й не їла: бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, бігла через гребельку, вхопила водиці крапельку,— тільки пила, тільки й їла!

От тоді дід розсердився, пішов до коваля, висталив ніж, став козу різати, а вона вирвалась та й утекла в ліс. У лісі бачить коза зайчикову хатку,— вона туди вбігла та й заховалась на печі.

От прибігає зайчик, коли чує — хтось є в хатці. Зайчик і питається:

— А хто, хто в моїй хатці?

А коза сидить на печі та й каже:

— Я, коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена!
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету,—
Тут тобі й смерть.

От зайчик злякався, вибіг з хатки, сів під дубком. Сидить та й плаче. Коли йде ведмідь та й питається:

— Чого ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені, ведмедику, не плакати, коли в моїй хатці звір страшний сидить!

А ведмідь:

— От я його вижену! Побіг до хатки:

— А хто, хто в зайчиковій хатці? А коза з печі:

— Я, коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена!
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету,—
Тут тобі й смерть!

Ведмідь і злякався.

— Ні,— каже,— зайчику-побігайчику, не вижену — боюсь.

От ізнов пішов зайчик, сів під дубком та й плаче. Коли йде вовк і питається:

— А чого це ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені, вовчику-брату, не плакати, коли в моїй хатці звір страшний сидить!

А вовк:

— От я його вижену!

— Де тобі його вигнати! Тут і ведмідь гнав, та не вигнав.

— Отже, вижену.

Побіг вовк до хатки та й питається:

— А хто, хто в зайчиковій хатці? А коза з печі:

— Я, коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена!
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету,—
Тут тобі й смерть!

Вовк і злякався.

— Ні,— каже,— зайчику-побігайчику, не вижену — боюсь.

Зайчик ізнов пішов, сів під дубком та й плаче. Коли біжить лисичка, побачила зайчика та й питається :

— А чого ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені, лисичко-сестричко, не плакати, коли в моїй хатці страшний звір сидить!

А лисичка:

— От я його вижену!

— Де тобі, лисичко, його вигнати! Тут і ведмідь гнав — не вигнав, і вовк гнав, та не вигнав, а то ти!

— Отже, вижену.

Побігла лисичка до хати та:

— А хто, хто в зайчиковій хатці? А коза з печі:

— Я, коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена!
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету,—
Тут тобі й смерть!

От лисичка теж злякалась.

— Ні,— каже,— зайчику-побігайчику, не вижену — боюсь.

Пішов зайчик, сів під дубком та й знову плаче. Коли це лізе рак-неборак та й питається:

— Чого ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені не плакати, коли в моїй хатці страшний звір сидить!

А рак:

— От я його вижену!

— Де тобі його вигнати! Тут ведмідь гнав, та не вигнав, і вовк гнав, та не вигнав, і лисиця гнала, та не вигнала, а то ти!

— Отже, вижену!

От поліз рак у хатку та й питається:

— А хто, хто в зайчиковій хатці? А коза з печі:

— Я, коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена!
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету,—
Тут тобі й смерть!

А рак усе лізе та лізе, виліз на піч та:

— А я, рак-неборак,
Як ущипну,— буде знак!

Та як ущипне козу клешнями!.. Коза як замає, та з печі, та з хати — побігла, тільки видно! От тоді зайчик радий, прийшов у хатку та так уже ракові дякує. Та й став жити в своїй хатці.

Сірко

В одного чоловіка був собака Сірко — тяжко старий. Хазяїн бачить, що з нього нічого не буде, що він до хазяйства нездатний, і прогнав його від себе. Цей Сірко никає по полю; коли це приходять до нього вовк та й питає:

— Чого ти тут ходиш?

Сірко йому:

— Що ж, брате, прогнав мене хазяїн, а я і ходжу тут.

Тоді вовк йому каже:

— А зробить так, щоб тебе хазяїн ізнов прийняв до себе?

Сірко відповідає:

— Зроби, голубчику; я вже таки чимсь тобі віддячу.

Вовк каже:

— Ну, гляди: як вийде твій хазяїн із жінкою жать і вона дитину положить під копою, то ти будеш близько ходити коло того поля — щоб я знав, де те поле,— то я візьму дитину, а ти будеш забирати у мене ту дитину,— тоді неначе я тебе і злякаюсь та й пущу дитину.

У жнива той чоловік і жінка вийшли у поле жать. Жінка положила свою маленьку дитину під копою, а сама і жне коло чоловіка. Коли це вовк біжить житом, та за ту дитину — і несе її полем. Сірко за тим вовком. Доганяє його. А чоловік кричить:

— Гидж-га, Сірко!

Сірко якось догнав того вовка і забрав дитину: приніс до того чоловіка та й оддав йому. Тоді той чоловік вийняв із торби хліб і кусок сала та й каже:

— На, Сірко їж,— за те, що не дав вовкові дитини з'їсти!

Ото увечері ідуть із поля, беруть і Сірка. Прийшли додому, чоловік і каже:

— Жінко, вари лишень гречані галушки та сито їх із салом затовчи.

Тільки що вони ізварилися, він садовить Сірка за стіл та й сам сів коло його і каже:

— А сип, жінко, галушки, та будем вечерять.

Жінка і насипала. Він Сіркові набрав у полумисок; так уже йому годить, щоб він не був голодний, щоб він часом гарячим не опікся!

Ото Сірко і думає:

«Треба подякувати вовкові, що він мені таку вигоду зробив».

А той чоловік, діждавши м'ясниць, віддає свою дочку заміж. Сірко пішов у поле, знайшов там вовка та й каже йому:

— Прийди у неділю увечері до города мого хазяїна, а я тебе зазву у хату та віддячу тобі за те, що ти мені добро зробив.

Ото вовк, діждавши неділі, прийшов на те місце, куди йому Сірко сказав. А в той самий день у того чоловіка було весілля.

Сірко вийшов до його та й увів у хату і посадовив його під столом. Ото Сірко на столі узяв пляшку горілки, м'яса доволі і поніс під стіл. А люди хотіли ту собаку бити. Чоловік каже:

— Не бийте Сірка: він мені добро зробив, то я і йому добро буду робити, поки його й віку.

Сірко, що найсмачніше на столі лежить, бере та подає вовкові. Обгодував і упоїв так, що вовк не витерпів та каже:

— Буду співать!

Сірко каже:

— Не співай, бо тут тобі буде лихо! Лучче я ще тобі подам пляшку горілки, та тільки мовчи.

Вовк, як випив ту пляшку горілки, та каже:

— Отепер уже буду співать!

Та як завіє під столом... Тоді деякі люди повтікали з хати, а деякі хотіли бити вовка. А Сірко і ліг на вовкові, наче хоче задушити. Хазяїн каже:

— Не бийте вовка, бо ви мені Сірка уб'єте! Він і сам йому раду дасть — ось не займайте!

Ото Сірко вивів вовка аж на поле та й каже:

— Ти мені добро зробив, а я тобі! Та й розпрощались.

Котик і півник

Були собі котик і півник та й побраталися. От котикові треба йти по дрова, він і каже півникові:

— Сядь же ти, півнику, на печі та їж калачі, а я піду по дрова, та як прийде лисичка, то не озивайся!
Пішов.

Коли це біжить лисичка:

— Півнику — братику, відчини! Півнику — братику, відчини! Як не відчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму!

А півник каже:

— Тоток — тоток, не велів коток! То-ток — то-ток, не велів коток! От лисичка віконце видерла, борщик виїла і півника взяла. Несе його, а він кличе котика, співає:

— Мій котику, Мій братику! Несе мене лиса За кленовії ліса, За крутії гори, За бистрії води...

От котик почув, прибіг, відняв півника, приніс додому та й каже знов:

— Гляди ж, півнику, як прийде лисичка, не відкликайся, бо тепер я піду далі!

Пішов.

А лисичка вже й біжить. Стук — стук у віконце:

— Півнику — братику, відчини! Півнику — братику, відчини! Як не відчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму!

А півник усе:

— То-ток — то-ток, не велів коток! То-ток — то-ток, не велів коток! От вона віконце видерла, борщик виїла і його взяла.

Несе, а півник знову:

— Мій котику, Мій братику! Несе мене лиса За кленовії ліса, Закрутії гори, За бистрії води...

Раз проспівав — не чує котик; він удруге, голосніше — котик прибіг, відняв його, приніс додому та й каже:

— Тепер же я піду далеко — далеко і, хоч як будеш кричати, не почую; то вже мовчи, не озивайся до лисички!

Пішов.

Коли ж ізнов лисичка:

— Півнику — братику, відчини! Півнику — братику, відчини! Як не відчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму!

А півник:

— То-ток — то-ток, не велів коток! То-ток — то-ток, не велів коток!

От лисичка віконце видерла, борщик виїла і його взяла. Несе, а півник співає — раз, удруге, втретє... Котик не почув, і понесла лисичка півника додому.

Увечері приходять котик додому — нема півника... Він зажурився, а далі зробив собі бандурку, узяв мішок і молоток і пішов до лисиччиної хатки — сів і заграв:

— А в лисички — лиски новий двір, Чотири дочки — на вибір, П'ятий Пилипко.

Пилипко — липко, вийди на ринку — подивись, Як бубни бубнять, як сурми сурмлять — погляди! А лисичка саме пекла палянички. От старша дочка лисиччина й каже:

— Мамо, піду я подивлюсь, хто це так гарно грає, і паляничку візьму.

— Іди, — каже лисичка.

І дала їй паляничку. Дочка пішла, а котик її — цок, та в лобок, та в мішок, та й знову став грати. От і друга дочка каже лисичці:

— Піду і я, мамо!

— Іди, доню!

І дала паляничку, і ця пішла. А котик і ту — цок, та в лобок... А після і третя дочка, і четверта. А Пилипко ждав — ждав і каже:

— Піду я, мамо, зажену їх, — чого вони так забарились! Пішов. А котик і його — цок, та в лобок, та в мішок. А потім забіг у хату до лисички і її вбив. Та тоді до півника та й поніс його додому. От вони живуть, і хліб жують, і постолом добро возять.

ВАЖКИ:

<http://abetka.ukrlife.org/kazki.html>

<http://proridne.org/>

<http://www.kazka.in.ua/>